Lietas arhīva Nr. A42-00792-24/36
ECLI:LV:ADRJJTN:2024:0430.A420251223.5.S

Administratīvā rajona tiesa
Jelgavas tiesu nams
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Jelgavā 2024. gada 30. aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S. Ozola,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, pieteicēja pārstāvim zvērināta advokāta palīgam Georgijam Zotovam, trešajai personai /pers. C/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes, Valsts meža dienesta, pārstāvēm /pers. D/ un /pers. E/, kā arī atzinuma sniegšanai pieaicinātās iestādes, Valsts zemes dienesta, pārstāvei /pers. F/,

atklātā tiesas sēdē Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc pieteicēja /pers. A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru izsniegtu apliecinājumu koku ciršanai.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts meža dienesta (turpmāk – dienests) ģenerāldirektora 2023. gada 16. oktobra lēmumu Nr. VMD1-20/856 (turpmāk – dienesta lēmums), atstājot negrozītu sākotnējo lēmumu, pieteicējam atteikts izsniegt apliecinājumu koku ciršanai nekustamā īpašuma /Nosaukums A/, /vieta/, /vieta/, kadastra Nr. /numurs A/(turpmāk – īpašums /Nosaukums A/), zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/. kvartāla 2. nogabalā – galvenās cirtes izlases cirtē 0,63 ha platībā, 4. kvartāla 3. nogabalā – galvenās cirtes izlases cirtē 1,59 ha platībā un 4. kvartāla 7. nogabalā – galvenās cirtes izlases cirtē 0,16 ha platībā (turpmāk – strīdus nogabali).

Dienesta lēmuma pamatojumā norādīts turpmāk minētais.

[1.1] Ar Administratīvās rajona tiesas 2016. gada 27. septembra spriedumu lietā Nr. /lietas numurs/ (spriedums stājies spēkā) pierādīts fakts, ka starp īpašuma /Nosaukums A/ un nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ īpašniekiem pastāv robežstrīds par robežpunktiem Nr. /numurs C/ un tas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nav atrisināts.

Tā kā abu īpašumu zemes vienības ir ierakstītas zemesgrāmatā, tad robežu strīda izskatīšana nav piekritīga Valsts zemes dienestam, tāpēc tās kadastrālās informācijas sistēmā nav pazīmes par robežstrīdu.

[1.2] Lietā nav gūti pierādījumi par to, ka robežstrīdu īpašuma /Nosaukums A/ un īpašuma /Nosaukums B/ īpašnieki būtu atrisinājuši civiltiesiskā kārtībā. Ne lietā esošie dokumenti, ne apstrīdēšanas iesniegumam pievienotie dokumenti neliecina, ka minēto īpašumu īpašnieki būtu vienojušies par robežām un pārtrauktie kadastrālās uzmērīšanas darbi, kas notikuši 2015. gadā, būtu pabeigti.

[1.3] Nav pieļaujama apliecinājuma izsniegšana koku ciršanai īpašumā /Nosaukums A/, jo, veicot koku ciršanu minētajā īpašumā, kur tā ārējā robeža apvidū nav viennozīmīgi nosakāma, var tikt nepamatoti aizskartas pierobežnieka – īpašuma /Nosaukums B/ īpašnieka – īpašuma tiesības.

[1.4] Lēmumā norādītas tās tiesības normas, kas tika piemērotas, atsakot izsniegt apliecinājumu.

[2] Pieteicējs Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, norādot turpmāk minēto.

Robežlīnijas posmā Nr. /numus C/ nostiprināšana apvidū ir nosakāma pēc pielikumā pievienotās dokumentācijas, līdz ar ko norādītais pamatojums atteikumam izsniegt apliecinājumu koku ciršanai īpašuma /Nosaukums A/ strīda nogabalos neatbilst dokumentācijai. Attiecīgi starp īpašuma /Nosaukums A/ un īpašuma /Nosaukums B/ īpašniekiem nevar pastāvēt robežstrīds par kopējo robežlīnijas posmu Nr. /numurs C/, jo šī robežlīnija atspoguļota pielikumā esošajos dokumentos un nav atkarīga no īpašnieku gribas.

[3] Dienests rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, atsaucoties uz dienesta lēmumā ietverto pamatojumu, papildus norādot, ka jau 2018. gadā pieteicējs atzina, ka starp īpašuma /Nosaukums A/ un īpašuma /Nosaukums B/ īpašniekiem pastāv robežstrīds, ko apliecina 2018. gada 27. marta iesniegums dienesta Sēlijas virsmežniecības virsmežzinim.

Papildus paskaidrojumā norādīts, ka dienesta kompetencē nav zemes mērniecības procesā sagatavoto dokumentu tiesiskuma pārbaude, kā arī tam nav pamata apšaubīt ne tiesas spriedumā, ne mērnieka sagatavotajos dokumentos konstatētos faktus.

Turklāt dienests norāda, ka saskaņā ar Meža valsts reģistrā esošo informāciju īpašuma /Nosaukums A/ strīdus nogabalos pirmreizējā meža inventarizācija veikta 1999. gadā, atkārtota inventarizācija nav veikta. Tas nozīmē, ka 2019. gadā ir beidzies meža inventarizācijas derīguma termiņš, kas arī ir šķērslis ciršanas apliecinājuma izsniegšanai (Meža likuma 12. panta ceturtā daļa).

[4] Trešā persona /pers. C/ rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, norādot turpmāk minēto.

[4.1] 2014. gada 29. aprīlī sertificēts mērnieks apsekoja apvidū īpašuma /Nosaukums B/ un īpašuma /Nosaukums A/ kopējos robežposmus un konstatēja zemes robežu plāna atbilstību situācijai dabā. Robežu apsekošanas procesa rezultātā 2014. gada 29. aprīlī tika sagatavots robežas apsekošanas un atjaunošanas akts, kurā mērnieks apliecināja, ka robežzīmēm Nr. /numurs/, /numurs/, /numurs/, /numurs/ un /numurs/ ir izveidotas kupicas un robežposmā no robežzīmes Nr. /numurs/ līdz robežzīmei Nr. /numurs/ ir ierīkota vizūrstiga. Tāpat minētajā aktā fiksēts, ka pierobežnieks (īpašuma /Nosaukums A/ īpašnieks) nebija ieradies uz robežu apsekošanu.

Šobrīd pieteicējs iebilst pret 2014. gadā atjaunoto robežzīmju Nr. /numurs C/ izvietojumu apvidū un norāda uz robežlīnijas izvietojumu, kas

neatbilst aktuālajam zemes robežu plānam.

[4.2] Pieteicējs 2018. gada 27. martā vērsās dienesta Sēlijas virsmežniecībā un norādīja, ka par īpašuma /Nosaukums B/ 3. kvartāla 5. nogabalu pastāv civiltiesisks strīds, jo ir jānoskaidro patiesās īpašuma robežas. Pieteicējs iesniegumā norādīja, ka viņam ir tiesības turpināt kadastrālās uzmērīšanas darbus uzmērāmajai zemes vienībai, kā arī norādīja, ka veic kamerālos darbus. Trešajai personai nav informācijas, vai un kad šādi darbi ir veikti, tāpat nav ticis aicināts uz kadastrālās uzmērīšanas darbiem uzmērāmajai zemes vienībai, ja tādi ir veikti laika periodā no 2018. gada līdz šim brīdim.

[4.3] Līdz ar to nav pieļaujama labvēlīga administratīvā akta izdošana, ar kuru pieteicējam izsniegtu apliecinājumu koku ciršanai īpašuma /Nosaukums A/ strīda nogabalos, jo tādējādi tiks nepamatoti aizskartas trešās personas īpašuma tiesības.

[5] Valsts zemes dienesta sniegtajā atzinumā tiesai norādīts, ka zemes dienesta kompetencē neietilpst izvērtēt apvidū esošo robežzīmju vai robežu atbilstību zemes robežu plāniem. To, vai apvidū esošās robežzīmes atbilst zemes robežu plāniem ir tiesīgs izvērtēt tikai un vienīgi zemes kadastrālajā uzmērīšanā sertificēta persona (turpmāk – mērnieks). Attiecīgi Valsts zemes dienests nav kompetents sniegt izvērtējumu par mērnieka 2014. gada 29. aprīlī sagatavotajā robežas apsekošanas un atjaunošanas aktā norādīto. Proti, ja mērnieks apvidū ir konstatējis, ka robežzīmes ir atjaunojamas atbilstoši aktuālajiem zemes robežu plāniem, tad Valsts zemes dienestam nav pamata to apšaubīt.

[6] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis prasījumu uzturēja, paskaidrojumos norādot uz pieteikumā ietverto argumentu.
Dienesta pārstāves un trešā persona pieteikumu neatzina, norādot uz pastāvošo robežstrīdu.
Valsts zemes dienesta pārstāve sniedza atbildes uz pieteicēja pārstāvja uzdotajiem jautājumiem.

Motīvu daļa

[7] Lietā ir strīds par to, vai ir pamats izdot pieteicējam apliecinājumu koku ciršanai īpašuma /Nosaukums A/ strīdus nogabalos.
Līdz ar to tiesa izskatāmajā lietā pārbaudīs, vai ir iestājušies priekšnoteikumi apliecinājuma koku ciršanai izdošanai pieteicējam.

[8] Administratīvā procesa likuma 250. panta otrā daļa paredz, ka ierobežojums tiesai ņemt vērā tikai administratīvajā aktā norādīto pamatojumu neattiecas uz lietām, kurās prasījums ir labvēlīga administratīvā akta izdošana. Tas ir, lietā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu tiesa nav saistīta ar to pamatojumu, kas ir norādīts iestādes administratīvajā aktā.

Tādējādi tiesa nav ierobežota izvērtēt arī citus apstākļus lietā, kurā prasījums ir labvēlīga administratīvā akta izdošana. Tas izskaidrojams ar to, ka persona tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu iegūst tikai tad, ja pastāv visi tiesību normās minētie priekšnoteikumi. Pat tad, ja iestāde administratīvā akta izdošanu balstījusi uz kādu viena apsvēruma par kāda priekšnoteikuma neesību, tiesai tomēr ir pienākums pašai pārbaudīt visu priekšnoteikumu pastāvēšanu. Pretējā gadījumā tiesiskā labuma piešķiršana personai būtu prettiesiska (sk. sal. *Senāta 2014. gada 14. janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-7/2014, A42884409, 10. punkts*).

Izskatāmajā gadījumā pieteikuma priekšmets ir pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošana, nevis administratīvā akta atcelšana. Tādējādi tiesai ir pienākums pašai pārbaudīt, vai pastāv priekšnoteikumi pieteicēja prasītā administratīvā akta izdošanai.

[9] Meža likuma 12. panta pirmā daļa noteic, lai uzsāktu koku ciršanu mežā, nepieciešams apliecinājums. Šā panta otrajā daļā noteikti gadījumi, kuros apliecinājumu neizsniedz, un tie ir, ja: 1) plānotā darbība neatbilst normatīvo aktu prasībām; 2) meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs nav iesniedzis šā likuma 29. panta otrajā daļā noteikto informāciju; 3) iegūtās īpašuma tiesības nav nostiprinātas zemesgrāmatā uz ieguvēja vārda; 4) meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs normatīvajos aktos noteiktajā termiņā nav samaksājis naudas sodu par meža apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumu pārkāpumiem un nav atlīdzinājis mežam nodarītos zaudējumus.

Dienesta lēmums pamatots ar Meža likuma 12. panta otrās daļas 1. punktu, kas noteic, ka apliecinājumu koku ciršanai neizsniedz, ja plānotā darbība neatbilst normatīvo aktu prasībām. Dienesta ieskatā neatbilstība normatīvo aktu prasībām ir saistāma ar Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumu Nr. 1019 "Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" (turpmāk – Kadastrālās uzmērīšanas noteikumi) 49.2. apakšpunktā un 101. punktā noteikto par robežpunktu (robežposma) apvidū atbilstību aktuālajiem zemes robežu plāniem un strīdu par šo robežu neatbilstību. Proti, dienesta lēmuma pamatojums balstīts apstāklī, ka starp īpašuma /Nosaukums A/ un īpašuma /Nosaukums B/ pierobežniekiem (pieteicēju un trešo personu) pastāv civiltiesisks strīds par robežpunktu Nr. /numurs C/ apvidū esošajām robežzīmēm, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nav atrisināts.

Savukārt pieteicēja pamatarguments lietā balstās uz to, ka viņa rīcībā esošā dokumentācija (zemes robežu noteikšanas lietā esošie dokumenti) apstiprina strīdus robežpunktu novietojumu.

[10] Kadastrālās uzmērīšanas noteikumu 49.1. un 49.2. apakšpunktā noteiks, ka robežas stāvoklis atbilst tehniskajām prasībām, ja robežpunkti un robežposmi *apvidū* atbilst aktuālajiem zemes robežu plāniem; robežzīmes nav iznīcinātas vai pārvietotas, tās ir nostiprinātas atbilstoši šo noteikumu prasībām un ir nodrošināta robežzīmes ilglaicīgā stiprība.

Mērnieka 2015. gada 10. aprīļa atzinumā konstatēts, ka, klātesot pieteicējam un trešajai personai, tika norādīts uz savstarpēji atšķirīgām robežpunktu Nr. /numurs/, /numurs/, /numurs/ iespējamām atrašanās vietām *apvidū*; trešā persona norādīja iebildumus un uzrādīja robežlīnijas /numuri/ novietojumu citā vietā, kurai pieteicējs nepiekrita. Atzinumā, ņemot vērā pieteicēja un trešās personas iebildumus par robežlīniju /numuri/ (/numuri/ – norādīta aktā), secināts, kā kadastrālās uzmērīšanas darbi jāpārtrauc; pieteicējam izskaidrota situācija un turpmākā rīcība: par robežlīnijas /numuri/ nostiprinājumu *apvidū* savstarpēji vienojoties pieteicējam un trešajai personai, jo tā nav viennozīmīgi nosakāma, ņemot vērā atzinumā norādītos datus (atzinuma 1. punkta "d" apakšpunkts, 2. punkta "b" apakšpunkts) (*lietas 12.–19. lapa*).

[11] Atbilstoši Kadastrālās uzmērīšanas noteikumiem strīdu pierobežnieks un ierosinātājs risina civiltiesiskajā kārtībā (*šo noteikumu 101. punkts*). Tādēļ strīdi, kas rodas saistībā ar robežas neatbilstību apvidū, ir apspriežami civiltiesiskā kārtībā – vienojoties vai, ja tas nav iespējams, vēršoties vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Strīds par nekustamā īpašuma robežām ir civiltiesisks strīds, un attiecīgi ne dienestam, ne tiesai administratīvajā lietā nav piešķirta kompetence to izšķirt vai izspriest lietu, pamatojoties vienīgi uz pieteicēja iesniegtajiem dokumentiem, neņemot vērā trešās personas privāto tiesību esību. Jautājums par nekustamo īpašumu robežu strīdu administratīvajā procesā iestādei un tiesai jāpārbauda vienīgi kā par fakta pastāvēšanu. To, ka šāds fakts pastāv, nenoliedz arī pats pieteicējs, it īpaši ņemot vērā gadījumu, kurā pieteicējs ir bijis citas administratīvās lietas Nr. /lietas numurs/ dalībnieks un norādītajā lietā atsaucies uz pastāvošo robežu strīdu, zinot par īpašumu robežu apvidū neatbilstību un to ietekmi uz trešās personas tiesībām; kā arī vēlāk dienestam norādīja, ka konkrētais robežstrīds vēl 2018. gadā nav atrisināts, kas trešajai personai liedza saņemt apliecinājumu koku ciršanai (*lietas 140.–*

141. lapa).

Ja pieteicējs šobrīd uzskata, ka strīds par robežas neatbilstību apvidū vairs nepastāv, pieteicējam dienestā vai tiesā bija jāiesniedz attiecīgs, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā par robežu neatbilstības apvidū novēršanu noformēts pierādījums – mērnieka sagatavoti kadastrālās uzmērīšanas dokumenti vai tiesas spriedums (*noteikumu Nr. 1019 102 punkts*).

[12] Savukārt Valsts meža dienestam likumdevējs ir noteicis tiesības izsniegt apliecinājumu koku ciršanai, ja nepastāv tiesību normās noteikti ierobežojumi, un noteicis dienesta kompetenci kontrolēt to, lai plānotā darbība atbilstu normatīvo aktu prasībām (piemēram, apvidū esošo robežu atbilstību zemes robežu plānam); meža inventarizācijas datu patiesumu un aktualitāti; īpašuma tiesības nostiprinājumu zemesgrāmatā.

Kāda no Meža likuma 12. panta otrajā daļā noteikto prasību neievērošanas konstatēšana ir pietiekams pamatojums apliecinājuma neizsniegšanai (atteikumam to izsniegt).

[13] Pieteicēja norādītais (šāda pozīcija tika uzturēta arī tiesas sēdē), ka strīdus robežpunkti (robežzīmes) apvidū ir nosakāmi pēc pieteicēja rīcībā esošās dokumentācijas, kuru viņš ir pievienojis pieteikumam, ir pārāks šaurs skatījums uz strīdus būtību un neatbilst Meža likumā izveidotās meža zemes tiesiskā statusa un tā apsaimniekošanas jēgai un mērķim: visiem meža īpašniekiem nodrošināmas vienādas tiesības, *īpašuma tiesību neaizskaramība* un saimnieciskās darbības patstāvība, un vienādi pienākumi (*Meža likuma 2. panta pirmās daļas 1. punkts*).

Attiecīgi likumdevējs (Meža likumā, Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā" (turpmāk – noteikumi Nr. 935)) ir noteicis kārtību, kādā izsniedzams apliecinājums koku ciršanai, un cirsmu sagatavošanas kārtību, paredzot, ka meža īpašniekam jāuzrāda konkrētās zemes vienības ārējā robeža (robežposmu, robežstigas) un cirsmas robežas kontūras novietojumu, un ja robežzīmes mežā nav saglabājušās vai nav ierīkotas atbilstoši normatīvajiem aktiem par zemes kadastrālo uzmērīšanu, meža īpašniekam pirms cirsmas skices sagatavošanas jāatjauno robežu atbilstoši normatīvajiem aktiem par zemes kadastrālo uzmērīšanu (*noteikumu Nr. 935 69., 70.4. punkts*). Tāpat šo noteikumu 70.6. apakšpunktā tiešā tekstā noteikts, ka zemes īpašniekam jāapliecina, ka cirsmas robeža *apvidū* ir zināma un zemes vienības robežzīmes un robežstigas apvidū ir ierīkotas un uzturētas atbilstoši normatīvajiem aktiem par zemes kadastrālo uzmērīšanu.

Tādējādi koku ciršanu var veikt tikai tādā meža zemē, kuras robežas (robežzīmes) *apvidū* ir ierīkotas un atbilst kadastrālās uzmērīšanas dokumentos norādītajam, un zemes īpašniekam tās ir zināmas (nepastāv strīds par tām). Proti, robežu atbilstība apvidū ir būtiska ne tikai zemes kadastrālās uzmērīšanas brīdī (vai zemes robežu ierādīšanas brīdī), bet visu laiku, arī ja to neatbilstība atklājusies vēlāk. Tādēļ pamatots ir dienesta secinājums, ka, iegūstot informāciju par pastāvošu strīdu starp pieteicēju un trešo personu par zemes robežpunktu (robežzīmju) apvidū neatbilstību, dienestam ir jāpārbauda paredzētās darbības atbilstība normatīvo aktu prasībām un jāpieņem atbilstošs lēmums, lai nodrošinātu Meža likumā ietverto tiesību normu pareizu īstenošanu, piemēram, īpašuma tiesību neaizskaramību.

[14] Meža likuma 29. panta pirmā daļa noteic, ka vismaz reizi 20 gados jāveic atkārtotu meža inventarizāciju.

Dienests tiesai norādīja uz apstākli, ka saskaņā ar Meža valsts reģistrā esošo informāciju īpašuma /Nosaukums A/ strīdus nogabalos pirmreizējā meža inventarizācija tika veikta 1999. gadā, bet atkārtota inventarizācija nav veikta. Minēto apstiprina izdruka no Meža valsts reģistra, no kuras redzams, ka meža inventarizācija zemes vienības strīdus nogabalos veikta 1999. gadā (*lietas 202. lapa*).

Saskaņā ar noteikumu Nr. 935 79.3. apakšpunktu pirms lēmuma pieņemšanas par apliecinājuma izsniegšanu vai atteikumu izsniegt apliecinājumu dienests pārbauda, vai visos zemes vienībā esošajos nogabalos meža inventarizācija ir veikta pirms mazāk nekā 20 gadiem. Savukārt atbilstoši Meža likuma 12. panta ceturtajai daļai koku ciršana mežā ir aizliegta, ja zemes vienībā nav veikta meža inventarizācija.

Līdz ar to, ņemot vērā, ka 2019. gadā ir beidzies meža inventarizācijas derīguma termiņš, tas ir vēl viens iemesls, lai atteiktu apliecinājuma izsniegšanu.

[15] Pastāvot iepriekš konstatētajiem apstākļiem, tiesa secina, ka nepastāv tiesību normās noteiktie priekšnoteikumi pieteicēja prasītā labvēlīga administratīvā akta izdošanai, un pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251. pantu un 289.–291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru izsniegtu apliecinājumu koku ciršanai.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese S. Ozola